

ԿՐՈՆԱԿԱՆ

ՄԱՐԴԿԱՅԻՆ ԼԵՁՈՒՆ

(ԱՇԽԱՐՀԱՄԱՏՐԱՆ ԿԻՐ.) (Յով. Կար. Գ. II-12)

Երբ ճշմարտագույն հայրական սիրտն է որ կը տրոփէ հոգիներու հովիւին կուրծքին տակ, խրատն ու պատուէրը՝ զոր կ'աւանդէ իրեններուն, ա'յնքան գործազեղ քաղցրութեամբ կ'արտայայտեն իր իղձն ու մտածմունքը անոնց մասին, որ ամենէն կարծր հոգին իսկ չի կրնար մնալ անզգայ:

Այդպիսի զխտակցութեամբ լուսաւորուած անձ մը միայն պիտի կարենար իր խնամքին յանձնառածներուն ուղղել սա' պիտի խօսքեր. «Հետամուտ մի՛ լինիք ա' մէն առիթով ցուցադրելու ձեր ուսուցանելու և քարոզելու ձիրքն ու կորովը: Ասով ըսել չեմ ուզեր երբեք թէ անօգուտ բաներն եմ ատնեք. այլ թէ անոնք որ չա'տ կը տարուին անոնց հրաքրքն՝ իրենց հա' մար յաճախ ունակութիւն կը դարձնեն զինքն ու հակաճառելը, և ա'յնքան կա' ընտրութիւն կուտան իրենց սեփական տնութիւններուն և կարծիքներուն որ ի վերջոյ չեն կրնար չափ դնել իրենց յաւակնութիւններուն և կիրքերուն: Լուրջ է նա՝ որ արագ է աւելի լսելու քան թէ խօսելու համար. այսինքն դիտէ սանձահարել իր լե'զուն: Կրօնական կեանքին մէջ մանաւանդ՝ խօսքէն աւելի գործը, տեսականէն աւելի գործնականն է միշտ կարեւորը: Պէտք է ոչ թէ առիթներ ստեղծել այլ ներկայացած առիթները օգտաւործել սոսկ՝ խօսելու և ուսուցանելու համար միայն կրօնի ճշմարտութիւնները:

«Մարդս տկար է և մեղանչական. իր բնութեան բերմունքն է անիկա. իր մէն մի քայլափոխին՝ անկումի վտանգ կայ իրեն համար. բայց անկումներուն ամենամեծ մասը հետեանք է անզգոյ խօսելութեան: Այս պատճառաւ կատարեալ մարդը նա է որ կրնայ զուսպ պահել իր լեզուն. վասնզի այնպիսին է միայն որ պիտի կարենայ նաև զսպել իր միւս անդամները, հետի պահելով

զանոնք գայթեղէ: Մարմինին փոքրիկ մէկ մասն է միայն լեզուն. ինչպէս նաւուն պզտիկ մէկ կտորն է միայն դեկը. բայց ի'նչ մեծ գորութիւն կայ երկուքին ալ փոքրութեան մէջ. երբ խելքով կը գործածուին անոնք, Մարդ կ'իշխէ ամենհի միւսն՝ երբ սանձը կը դնէ անոր լեզուին վրայ, ու անուելի ալիքներուն՝ երբ կը յաջողի իմաստութեամբ վարել զեզը:

«Էջեզուն, թէ և անշուն ինքնին, բայց պատճառ կը դառնայ անհամեմատ չարիքներու, երբ ասպարէզ գտնէ յոխորտ շաղփաղփանքի, Հովիւրէն փշուած կայծն է ա'նիկա այն ատեն, որ կրնայ հրդեհել մեծա'մեծ անտառներ: Հրաժառ լեզուն անխառնութիւնը կը պատմուճանէ. ամենէն աւելի տարրը, ամենէն քանդող գորութիւնը, դժոխային կրակ մըն է, որ ամբողջ մարմինին վրայ ապականիչ ներգործութիւն մը կ'ընէ, կ'այրէ կը վառէ կեանքը իր բովանդակ հոյովումին մէջ:

«Ահարկու է ան. մարդս որ յաջողած է նուաճել իր շուրջը եղած բոլոր էակները. չէ կոչած տիրել իր լեզուին. ու շա'րունակ կը ձախողի՝ երբ կը փորձէ սանձել զայն: Ատոր ասպաղցոյն այն է որ ամենէն այլապէս և ամենէն ներհակալիկ զգացումները, օրհնութիւնն ու անէժքը, զոր օրինակ, լեզուով կ'արտայայտուին. ա'յնպէս որ անոնցմէ գոնէ մին կեղծ պէտք է լինի անպատճառ և դատապարտելի, եթէ ոչ երկուքն ալ: Վասնզի եթէ նմանի մը դէմ արտաբերուած անէժք ծանր յանցանք է, միևնոյն ատեն Աստուծոյ ուղղուած օրհնութիւնն ալ առ նուազն կեղծաւորութիւն կ'ըլլայ: Ի'նչպէս նոյն լեզուն կարենայ թէ՛ օրհնել զԱստուծոյ, և թէ՛ անիծել անոր պատկերը եղող մարդը. ուսկի՞ց՝ անհանգոյն արդիւնքներու այս հետեւումը նոյն և մի պատճառէն. ինչո՞ւ՝ անոյշ և աղտաղտուկ ջուրերու այս բղխումը միևնոյն աղբերակէն... Ի'նչպէս բացատրել այս երևոյթը... «Ո՛չ մէկ ուրիշ բանով՝ եթէ ոչ ներքին հոգեվիճակով. լեզուն գործիք մը, արտաբերումի զուգ մը, ծորակ մըն է լուկ, որ կուտայ ինչ որ կ'ընդունի ներքուստ. սիրտ պէտք է լինի մաքուր, զգաստ և լուրջ. որպէսզի լեզուն կարենայ լինել ապնիւ, զգոն և զուսպ: Ինչպէս գործարան՝ բնախօսաբար ցուցակն է ան ֆլիզկական ներ-

քին դրուծեան, իսկ իբրև հոգեբանական դործողութիւն, իբրև խօսք՝ որ արտայայտութիւնն է հոգեբանական բանին և ըզդացման, անիկա կը պատկերացնէ հոգին միայն:

«Քրիստոնէին մեծագոյն պարտքը պիտի լինի ուրեմն առողջ պահել իւր ներքին կեանքը, սիրտն ու հոգին մանաւանդ. մընացանք կը կատարուի ինքնին»:

Ի՞նչ վսեմ խորհրդածութիւններ՝ զոր առաքելական հովիւ մը այնքան հայրական սիրով տուեալ է օր մը, որդիական խանդազատանքով իր շուրջը բոլորուող իր հօտին:

թ. Ե. Գ.

«ՏԱՃԱՐ ՀՈԳԵՒՈՐ»

(Դ. ԿԻՐ. ԶԿՆԻ ԶԱՏԿԻ) (Ա. Պետ. Բ. 2-10)

Թէև շինուածքի նմանութեամբ պատկերացուած՝ բայց իսկապէս նիւթեղէն չէնք մը չէ անիկա, լինելով զուտ զաղափարական, բոլորովին հոգեւոր յօրինուածք մը, զոր՝ ա՛յդ իսկ պատճառաւ՝ աւելի իրաւացի պիտի ըլլար կոչել Հաստատութիւն, վստիկ աննիւթական բաղկացութեամբ գոյաւորուած կազմութիւնները աւելի զօրեղ են միշտ և զերծ խանգարուելու՝ չքանալու պատահականութենէն:

Աւելի մօտ երթալով իր զաղափարին, Քրիստոսի և ճշմարիտ քրիստոնեաներուն միաւորութիւնէն ծնած հոգեկան դրութիւն մըն է ան, ամբողջութիւն և կեանք համակ: Անոր մէջ ոչոք ցուրտ կարծրութիւն մը չէ բնաւ. այլ ապրող և ապրեցնող զօրութիւն մը, որուն շուրջը կը ծաղկի գոյութեան աւանդն ազնիւ և բեղուն կերպը: Քրիստոս, որ հիմն է այդ շէնքին, հոգեւորապէս հմայիչ այն քարն է, որ, ինչպէս ձգողական մեծ զօրութիւն մը, իրեն կը քաշէ ամէնքս. իւրաքանչիւրս իրեն միացնելու և իրեն հետ միասնաբար կազմելու համար հոգեւոր տաճարը:

Պէտք է գիտնալ սակայն թէ լոկ անոր այդ ձգողականութիւնը բաւական չէ որպէսզի մինչ կարենանք միաւորիլ՝ յարակցիլ իրեն հետ: Ատոր համար մեր կողմէ անհրաժեշտ են զեռ երկու կարեւոր հանգամանքներ. մաքրութիւն և աճումի ձգում:

Ինչպէս սրբատաշ քարե՛րը միայն կըրնան անխախտօրէն կաշիլ իրարու, նոյնպէս և մենք, իւրաքանչիւրս մեր կարգին մի մի վէժ կենդանի, բուն կենդանի վէժին հետ միանալ կարենալու համար պէտք է բացարձակապէս մաքրուած լինինք հոգեկան ամէն կերպ արատներէ: Ձարազգաց խորհուրդ, նենգամիտ վարքի թիրութիւններ, կեղծապարիշտ հակումներ, նախանձին ժանգը, բանասրկու ընթացք, այս ամէնք պէտք է տեղ չզոտեն այլ ևս իրենց՝ մեր բարոյականին մէջ: Վստիկ Քրիստոսէ իւրացուելու և զայն իւրացնելու առաջին պայմանն է հոգիին սրբութիւնը:

Յետոյ՝ աճումի ձգումով. կեանքի աւանդն առողջ բերումը առաջին վայրկեանն է պէտք է զգացնէ ինքզինքը մեր մէջ: Նման նորածինին (= արդի ծնեալ մանուկ), որուն մէջ կեանքին բնագոյր զէպի մայրական կաթը ինքնաբերական շարժումով մը կը յայտնուի առաջին բուսկին, մեր մէջ ևս, փրկութեան իղձը իսկից պէտք է ի յայտ գայ Աւետարանի մաքուր անունդին տենչովը: Պէտք է ցանկանք Քրիստոսի:

Բաւական է անգամ մը միայն առնուլ իր համը, «ճաշակել» զինքը, ա՛լ գիտակցօրէն պիտի մօտենանք անոր. ու ո՛րքան աւելի յարինք իրեն, այնքան աւելի պիտի խորապէս ճանչնանք զինքը, և համոզուինք թէ մարդիկ ո՛րքան անիրաւ եղած են իրենց վերաբերմունքին մէջ Աստուծոմէ արգրաւ պէս զնախանձ անոր անուուտ արժանիքին հանդէպ ևն., որուն զգացումը սոսկ՝ կեանքը կը վերածէ Բարիին և Ճշմարիտին ընծայուած լաւագոյն գոհաբերութեան մը: ՉՔրիստոս նախապէս մերժողները ի վերջոյ պիտի ընդունին զայն իրեն յուսերժապէս կենդանի գոյութիւն մը, զոր ճանչնալուն և իրեն նուիրուելուն համար մարդ կորանք պիտի չզգայ երբեք. ու անոնք որ անկարող եղած ըլլալով խիւստիլ իր էութեանը՝ արհամարհանք զգացած էին նախ իրեն հանդէպ, պիտի յետոյ չուարումի մատնուին,